

N° 32.

Birmdeenâ 7. (19.) August

1867.

Wahditajs.

Cefschemmes sinnas. No Rihgas: Kohla augtu pahrodhschana. Wehl no Rihgas: Augsta Keisera pawehleschana. No Pehterburgas: Jaunas silberscheines tifs isobhras. Wehl no Pehterburgas: Nam ta leelala usdewu winneste pekrittuse. No Kursemmes: Medalu dahwinaschana. No Krimmes: Augstais Kungs un Keisers tur abrauzis.

Arsemmes sinnas. No Wahjemmes: Seemneeku beedriba un eemwirdus walstis. No Italijas: Nemeera sinnas. No Kopenhagens: Franzuschi gibb ar Scandinamu tantahm beedroteck. No Turku semmes: Sultana reisofschana un winna fanemschana Ciropas galwas pilssehtas. Nemeers Turku walstē eet wairumâ. No Rumanias: Pee Schiddeem teet warras-darbus pastrahdati. No Abyssinijas: Par teem wangneekem, to Keisers zeetumâ turr. No Americas: Karsch ar Indianeefcheem. No Mexikas: Par apgahstu Keisera rohni un Maksimilianu noschanschanu.

No Kursemmes: Zil zilweki tur peedimnufahi un mirrusahi un zil pahri salaulati. Wehl no Kursemmes: Par mahzitaju pahzelschenu un stuhrmanna skohlu. No Leepajas puffes: Par scha wafara gaisa un labbibas auguma.

Wahjemme un Franzija. Bepdigs notillums. (Beigums.) Saimneeki mahzaitees.

Cefschemmes sinnas.

No Rihgas. Muhsu wesselibas-kohpeju komiteja-irr atsinnuje par wajadfigu, kohlu-augtu pahrodhschenu newis, kâ eerasts, 6tâ August, bet tik 30tâ wehleht eefahht, tapehz, ka tik libds tam laikam kohlu augti warrehs buht pilnigi eenahlschees.

Wehl no Rihgas. Augstais Kungs un Keisers 22trâ Juni f. g. pawehlejis: 1) Rihgas zikkadeli atlaist wakkâ un winnas walles wairs nekohpt, bet tã kã ta taggad irr, libds tam, kad ta pilnigi tiks atdohta, pilssehtai atstahht. 2) Lohs 12tâ Juni 1860 apstiprinatus liffumus pah Rihgas ahrpilssehtu buhweschanahm nozelt. 3) To zikkadeles plazzi libds ar tahm tur wirsû buhdamaahm ehtahm taggadejã inscheneeru waldischana atstahht. 4) To 1862trâ gaddã Rihgas strehneeku beedribai zikkadeles preeschã eerahditu plazzi taggad schai bee-

dribai atdoht par paleekamu mantu bes kahdas mafsas. 5) Rihgas Greeku draudses waldischana, 4tã hastesã to plazzi preesch garrigas skohlas buhweschanas par melki atdoht un 6) to daugawas freisã puffē atrohdamu Kober-skanski usturreht un inscheneeru waldischana atstahht.

No Kursemmes. Augstais Kungs un Keisers pehz ministeru komitejas padohma no 20ta Juni par uszihtigu deeneschenu sudraba medali dahwinajis tam krohna Erzoga muischas pagasta teefas preeschsehdetajam Dahn Kuria.

Wehl no Kursemmes. Ar semneeku liffumu komissiones wehlechanu, Talsenes aprinka teefa pa gubernijas awisehm sinnamu darrijuse, ka pee to jaunu pagasta liffumu eeweschanas wiffas Talses aprinki buhdamas pagasta teefas un scho teesu skrihwari tohti prahtigi un ustizzami sawu darbu pee schahs jaunas eetaisichanes effoht isdarrijuschi. Aprinka teefa tadeht to Kursemmes semneeku liffumu komissiones labpatilschenu tahm pagasta teefahm un wianu skrihwereem, kã peenahshahs, us schahdu wihfi sinnamu darrijuse.

No Pehterburgas. Bittas awises tē daudfina, ka libds September mehnescha beigahm wiffas taggadejas krohna naudas-sihmes jeb silberscheines wajagohht ismainiht prett jaunahm. Schahs jaunas effoht brihnum skunstigi istaisitas tã, ka nekahdã wihse newarreschoht tahdas wiltigi pakkat taisiht. Pehrwe tahm effoht tapatte, kahda tahm libdschinnigahm sihmehm. Us 100 rublu biffetes buhschoht Keisereenes Katrihnes bilde redsama, us 50 rublu scheines Pehtera ta Leela bilde, us 25 rublu scheines Bahra Alekseja Michailowitscha bilde, us 10 rublu

fcheines Zahra Teodorowitscha bilde un us 5 rubtu biffetes Dimitri Donskoi bilde. Tahm 3 un 1 rubtu fcheinehm nebuhs nekahda bilde ussibmeta.

Wehl no Pehterburgas. Pehterburgas Kreewu awisê lassama ta siina, ka pee to 5prozentu biffetu islohsefchanas 1mâ Juli ta leelaka usdewu winnefte no 200,000 rubteem peekrittuse kahdam muischneekam wahrda Korbutowski, Saratowas gu-berniâ.

No Krimmes. Lassitaji jau no agrakahm siinaahm to siinaht dabbujuschi, ka muhsu augsta Keisereene wesselibas labbad schowaffar aisreisofuse us Krimmi, tur siltalâ goisâ atspirdsinatees. Keisereene ar fameem jaunakeem behrneem tur apmettufehs Livadias pilssehtâ un reisu resehm arr apmetlesejohht Saltas pilssehtu, tur tahs daschadas tahs semmes tautas sawus weetneekus nosuhta Keisereeni apweizinaht un gohdu doht. Saltas pilssehtneeki ralkta, ka pa to laiku, kamehr augsta Keisereene esfoht tur pee wiinneem, winnu pilssehtai effoht kâ fwehtu deenas. Wisseem par leelu preeku laiks esfoht brihnum jauts un kad ween Keisera familiat kahda fwehtu deena, tad pilssehtneeki to fwehtijohht ar leelu gohdu. — Jaunakahs siinas stabsta, ka arri pats augstais Kungs un Keisers lihof ar Leel-ferstu Wladimiru Mlekhandrowitschu 26tâ Juli pulst. 1½ fweiki un wesseli Livadias pilssehtâ eerei-sojuschi.

No Kaukasus. Is Kertsches pilssehtas ralkta, ka Turku fuggi nesenn 300 Kaukasieschu kalna eedshwotaju familijas no Turku semmes atpalkat atweddufchi un ka no ta laika tais jaunâs Kreewu kolonijas atkal iszehluschahs laupischanas un flep-kawibas, kontrebande un karra-eerohtfchi wairak teelohht eewesti un seewas atkal preefsch Turku haremeem teelohht pahrdohhtas.

Ahrsemmes siinas.

No Wahzsemmes. Wahzsemme, ihpaschi Pruh-schâs wehl darba deesgan ar daschadahm islihdina-schanahm, — lai gan Luffenburgas behdas pabeig-tas. Wezs Hannoveres kehniensch ditti peekrahpees, zerredams, ka schinni jaunâ fazulfschanâ warreschoht atkal pee sawa wezza gohda tift. Taggad schi zer-riba til tahf jau krittuse, ka arri kehnieneene patte no tejenes aisgahjuse prohjam, pee kehniina pascha us Ghsitreiku walsti, zaur to arri Pruhfcheem, teem jauneem waldneekem, buhs masak raises, samaldiht tohs pahrgalw'neekus, kas winnu waldischanai wehl arween stihwejahs pretti. — Tad arri to beesi ween dsird, ka deenwidbus Wahzsemmes walstes pateesi gribboht peebeedrotees Seemekneeku walstehm. Bai-reeschu, Wirtembergu un Badenes walstês laudis stipri stabwoht us Pruhfchu puffi, un sakfoht, ka labbat effoht padohstees Pruhfchu zeetai waldischanai, ne kâ no schehlastibas dohtu Franzuschu aistabwe-fchanu peenemt. Winni kahro, ka to jo drihf is-

darritu, un bes kahdas kaweschanahs Seemekneeku beedribâ eedohtohs un ka Franzuschu eemaisfchanai Wahzsemneeku darrischanâs wiffâ spehka pretti stab-wetu. Paschi Ghsitreikeschi smeijohht pahf to nelee-tigu padohmu, kahds winnu waldischanai effoht prahatâ nahzis, ar Franzuscheem kohpâ prett Pruh-fcheem karru zelt. Arr Englandeeschi pahf scho leetu runna, ka Ghsitreiku un Franzuschu keiseri Salzburgâ kohpâ fatikdamees laikam to spreedischoht pahf karru woi pahf meeru. Gan nu wehl us ihstu karru ne-iskahdotees, bet tahds apbrunnohhts karra-spehks, kâ Franzuscheem meera laikâ, arr' til effoht smagga nasti ween. To gan warroht dohmaht, ka Franzuschu keiseram schis laiks effoht ruhktis, tapehz, ka Mlekfitâ til flitti isdewees un winnam effoht jadohma us jauna darba. Ghsitreiku keiseram, kas pehrn tâ pa-semmohts, ka tas tam wehl deesgan sibwi sahj un kas pehz atreesfchanas isfalzis, nemas nebuhtu pretti, ar sawu pehrnaju prettineeku un uswarretaju wehl reis spehkotees. Bet, — tâ Englandeeschi tizz, — Ghsitreiki, ja winni no Franzuschu palihdsibas to labbu zerretu, to warrejuschu tad leetâ list, kad wehl nebij til tahf krittuschu un Franzuschi, ja gribbetu Dahneem palihdsieht, to labbat warrejuschu darriht tad, kad Dippees un Dannewerkas stanstes teem wehl bij rohkâ, — tad buhtu tas to bijis wehrts. Bet kahds tad nu labbums buhtu Franzuscheem no tahda bee-dra, kas jau gull pawiffam pee semmes nogahsts? Gan Franzijâ effoht deesgan tahdu wihru, tam kar-stas affinis un kam reebjahs, ka Wahzsemme pee-nemmahs spehka. Bet karschs un meers stabwoht winnu keisera warrâ un tam palkatâ effoht warren leels pulks tauschu, tee semneeki, kas karru eenihstohht un no ta negribboht ne siinaht, kad redsoht, ka tur nekahda pelna nebuhschoht. Tâ Englandeeschi runna, Franzuschu keisera gohdu wehl glahbdami zit spehj; bet meh's netizzam, ka tâ irr teefa. Wiffâ pasau-le spreesch un runna, ka Napoleons darbu mellejohht un ta tuwaka darba-weeta tam buhschoht Wahzsemme. Telegrafa siina no 31ma Juli stabsta, ka Napo-leons ar Pruhfchu kehniinu drihf atkal sanahfchoht kohpâ Koblenzes pilssehtâ; tas wiss leelohht drohschi to zerreht, ka meers buhschoht pastahweht. Lai Deews to dohd!

No Italias. Italiâ, pahwesta walstê, tas nemeera ugguns, lai gan lehni, tomehr drohschi eet leelumâ, un laudis sahj jo drohschali pahf to runnaht. Salka, ka Garibaldis effoht par Rohmas generali nosauzees un ar wahrdeem un darbeem stubbinajohht Rohmee-schus us dumpi, lai wezzu, nederrigu juhgu warretu nohrattihht. Winni salka, ka tizzibas eenaidneeki winni nebuht ne-effoht; bet winni to newarroht pa-zeest, ka Rohmai buhs palkat palikt wiffai pasaulci, jo pahwests nefo negribboht pahrtaiht, bet laizigâs leetâs wiffu tapat atstahht pa wezzam, kâ garrigâs lee-tâs un tas jau nekâ ne-effoht panessams. Tadeht nu, kad pahwests nefo nedribstohht pahrtaiht, wai-

jagoht winnu no tabs laizigas waldifchanas nastas atswabbinacht. To gan sinn, ka wezza, fleppena Komiteja stipri strahda un us dumpofchanohs stubbina un ka tai karra-pulki gattawi, bet neweens nefinnoh, fur tee pulki teel isrihtoti un kad tee sawu darbu eefabfchoht. Pahr to ne-effoht behda, ka Stalias lehnisch Wittors Emanuels winnus no teefas pee scha darba lawefchoht; winnam gan ta ja-israhdotees, ka jau tas Septempera faderrefchanâ norunnachts, bet ar to wiffu buhfoht tâpat, ka ar Neapeles walsti, to Garibaldis ar saweem pulkeem usnehmis un Wittoram Emanuelam nodewis.

No Kopenhagens raksta, ka tur ihpascha komiteja eetaifjusehs, kas weesus sagaidifchoht no Franzijas. Franzuschi redjedami, ka winnu warra daudj sudduse pee Wahjsemneekem, rauga tabs Skandinawu tautas, ka Dahnus un Sweedrus, few par draugeem dabuht. Tadeht leela parteja zeenigu Franzuschu taifas us Kopenhageni nahkt brablibu zelt un Dahni, kam naw lahga prahts us Wahjsemmi, fataifas schohs ar leelu gohdu fanemt. Laikam Dahni dohma, kahdu reis ar Franzuschu palihgu Pruhfcheem atreebt Schleswig-Oldsteini.

No Londones raksta, ka laits tur atkal effoht til labs palizzis, ka drohfschi warroht zerreht us labbu plauschanu. Labbibas andele tuhlin paliffuse knappa.

No Turku semmes. Turku sultans patlabban atkal pahreisojis mahja. Kad dsird, ar kahdu leelu gohdu un stabti winnu Ciropas waldneeki usnehmuschi sawas pilsehtas, ka Parihsê, Londone, Wihne un t. pr., tad gan jabrihnahs un japrassa: kapehz ta? Woi sultans til baggats jeb til zeenigs, ka to ta ka tehwa woi mahtes raddu usnemn? Us to atbildeht nesinnam. Laikam tas ta irr, ka ta pasazzina stabsta, ka winna pasaulê engeki leelungu ar musihki un gamilefchanu sanehmuschu un semneeziaw til ta prohsti ween apfweizinajuschi. Kad semneeziensch par tahdu netaisnibu brihnojees, tad engeki tam atbildejuschu, ka to darroht tapehz, ka tahdi leelungi til rehti ween us debbesim reisojoh, bet tahdi semneeziini ideenus pa simteem. Ta nu arri sultanam schis leelais gohds parahdihts tapehz, ka winsch tas pirmais Turku waldineeks, kas zittas Ciropas semmes apmelleja. Teiz, ka Turki to nehmuschi par launu un fazzijuschu, ka sultans fewi apgahnoht netizzigo semmes apmelleidams. Wehl japeeminn, ka sultans mas ween to labbu mahzijeas, jo zittu wallodu neprohtoh, ka til sawu Turku wallodu ween. — Nemeers Turku walste ne-eet masumâ, bet wairumâ gan. Issdaudstiraja stipri, ka Turki Kandijas dumpineelus jau uswarrejuschu un pee meera peespeeduschu, bet nekâ. Turku leelee karra-darbi bijuschu tee, ka tee neschelligus warras-darbus passtrahdajuschu pee Kandias neapbrunnoteem kristiteem eedshwotajeem, to sweschu semmju fuggi schelliga prahta ar sawu waldifchanu wehleschanu pa tuhlfstoscheem aiskwedd us Greeku semmi patwehrumâ.

Sweschu semmju konsuli arri sawz un brehz us sawahm waldifchanahm, lai gahdajoh, ka weenreifgals teel un lai ilgaf nepatauj Turkeem tahbus warras-darbus strahdaht. Arri Bulgareefchi wairs newarredami Turku plehschanu isturreht, pazehlfchees us dumpi un awises jau fluddina, ka pee Widdines kahwufchees, fur krittuschi 100 Bulgareefchi un 200 Turki.

No Rumanias. Rumanias firstam Kabrlim leela galwas greefchana ar saweem nemahziteem, rupjeem pawalstneekem. Tee taggad schibdeem uskrittuschu un newarr tohs ne azzu gallâ eerebseht. Schibdi, ka jau sinnam, wiffas pasaules mallâs atrohdam, fur til ween zilwefi dsihwo. Woi tad nu Wallakia buhs bes Schibdeem? Un to arr katris sinn, ka, fur til schibdeem wairaf brihwiba rohla, tur tee lahpraht grihb pazeltees pahz zitteem un kahro leelu gohdu, lai gan sawa dsihwofchanâ tihribu un taifnibu daudj nemehds kohpt. Kur nu atkal ohtra tauta tahda, kas tahdu diumju drohfschibu, kahda Schibdeem eedsimta un winnu mantas kahribu newarr pazeest, tur jau sinnams, ka drihs kildas winnu starpâ warr iszeltees. Kad nu Schibdeem te Rumania nelahdu aisstahwetaju naw, tapehz, ka patte waldifchana wehl jauna un deesgan wahja, tad ahrsemmju konsuli zil warredami tohs aisstahw un ta tad Englandes konsulis Klehrs no Saschi pilsehtas firstam sinu dewis, ka weenâ paschâ deenâ 200 Schibdi tikluschi isnerroti un fassiti un pee kahdeem 30 effoht warras-darbu sihmes redsamâs, kam matti ispluhkti, bahrda noswillinata un weenai Schibdeetei rohla bijuse ar schtikku sabalstita, tadeht, ka ta sawu wihru gribbejuse isglahbt no warras-darritaju naggeem. Firsts konsulim gan apsohlijis, tohs saldatas sohdiht, kas tahbus warras-darbus darrijuschu, bet konsulis fazzijis, ka laikam pehz winna aiseefchanas atkal ta negantiba walkâ eefchoht. Zits Englischu konsulis no Galatsch pilsehtas raksta, ka no Saschi pilsehtas tur atdsiht 10 Schibdi un teihts, ka tee effoht Turku wasanki. Soldati tohs eemetuschu laiwâ un zehluschi pahri pahz Dohnawu, fur tohs kahdâ duhlfstainâ fallinâ palaiduschu walkâ, teidami, ka tur useefchoht sellu weetu, pa kurrulibds krastam warroht pahrbriht. Schibdi prohwejuschi brist un weens no teem brisdams noslibzis. Turku waktneeki tohs zittus eeraudshjuschi un ar laiwu pee fewis aiszehluschi, fur tohs pabarrojuschu, aplohpuschi un tohs us Galatschu atpallat aiszehluschi. Bet Moldawas waktis tohs nenehmuschu pretti. Turku soldati pahz to dusmigi paliffuschu, laiwu peelaiduschu tuwal pee krasta un Schibdeem pawehlejuschu, lai kahpj ahra; bet kristiti soldati tohs sagaidijuschu ar bajonetehm, pee ka diwi Schibdi gallu dabujuschu. Tee kas wehl ar mohlahm mallâ iszelti, tikluschi tuhlin eemesti zeetumâ. Grehts un lanns tas kristiteem irr, zittas tautas un tizzibas peederrigus bes kahdas teefas ismellefchanas un

taifna spreeduma tà neewoht un mohziht. Sinnams, fa wiinnu firstam, lam tahdas leetas deesgan reebj, grubt tahdus pawalstneekus labbakà zekkà waddiht.

No Abissinias. Caffitaji no agrakahm sin-nahm gan peeminnehs, fo teem effam stahstijuschi pahr teem Giropescheem, fo Abissinias keisers Teodors zeetumà turra un laut gan Englandes waldischana us wiffadu wihs ar labbu nodarbojuschs, keiseru peerunnah, lai zeetumneekus, fas wiinnam nelo faunu naw darrijuschi, atlaisch wakkà. Keisers reisu reisahm to gan apsohlijis, bet nekad wahrdu naw turrejis. Beidsiht nu jau sahka runnah, fa laikam ar labbu nelo neisdarrischoht, bet wajadse-choht pahri karrakuggu turp aissuhtih un Teodoru ar warru peespeest, zeetumneekus atlaist. Taggad Londones sinnaas stahsta, fa dumpineeku pulki, fas schai plehsone walstè jau ilgi dumpojahs, effoht taggad eestahjuschees starp keiseru Teodoru un starp to weetu, fur tee zeetumneeki teel paglabhati, tà, fa keiseram schobrihd' wairs nekahda warra pahr teem zeetumneekem ne-effoht un warroht drohschi zerreht, fa tee wairs netiltschoht wiinna warrà. Dumpineeku pulki mahzotees wiinnam pascham wirsu un nesinn, fas isjuks. Tà tad nu drihsal warr zerreht, fa zeetumneeki laikam tiks wakkà. Gan jau dsirde-sim us preeschu.

No Amerikas. Amerikas sabeedrotu walstu waldischana wehl negribb wis eemaisitees Mekfikas buhschana, lai gan schur un tur pa tahlakahm mal-lahm wakkineeki un daschadi deenas-sagki pulzejahs kohpà un leelahs Mekfikai gahstees wirsu. Sabeedrotu walstu waldischana patte apnehmusechs teem to zekku aisdambeht zeet un tohs sawaldih, fa lai nepadarra bes waldischanas wehleschanas aplamu darbu. Arri no teem islihdinateem keisera Maksimiliana pulkeem dauds lassotees kohpà, sakrahjotees few kahdus ne kahdus beedrus un pulkeem eijoh, us Mekfiku, par keiseru Maksimilianu atreebtees. Bet fo tad tee isdarrihs? Neeki ween! Tee til paschi besdarba deenas eeradduschi, tiblo laupih un plehst. Ar scheem arri effoht beedrojusches daschi zittreisejt wehrgu walstneeku offizeeri. — Sabeedrotahm walstehm atkal karschs ar wezzeem Amerikas eedshwotajeem, teem paganiskeem Indianescheem, fas pahr rohbeschahm pahrnahluschi un netahk no Lamed krepofa dselnu-zekka rindai usmahluschees. Stattofu bistaps Lami, 10 zitti preesteri, 6 klostera jumprawas krittuschas teem rohla. Wibreeschus tee nolawusch, teem galwas ahdas nodihrajuschi un wiinnu meesas breefmigi sakappajuschi. Tohs see-weeschus tee aissweduschi libhs un warr dohmaht, fa tahm laikam wehl leelakas mohlas preeschà. Schis karschs sabeedrotahm walstehm dauds malsajoh. — Sabeedrotas walstes arr jau farunnajahs un fataifahs nahloschà gaddà us jauna presidenta zelschana. Strohdoris Dschonsons gan jau wairs

newarr zerreht kahdu reis to gohdu atkal panahkt, — wunsch deesgan israhbijis, fa us to nebuht nederr. Neeuens arr us to nedohma, wiinnam wehl reis to gohdu nowehleht. Amerikaneeschi jau fenn isredsejuschi diwus wihrus, fas wiinneem tee brangakee un lam labprah, gribb ustizzeht to leelu warru un gohdu. Pirmais un zeenigakais teem irr generalis Grants, fas to leelo braktu-karru til pazetigi un gudri iswaddija, fa Seemetneekem uswarreschana tilka. Bet ja nu schis gohda-wihrs gribbetu palikt tai paschà weeta, fur tas taggad un presidenta gohdam atfazzitohs, tad senators Wiljam Pitt Tseffenden effoht tas ohtris wihrs, lam tas leelakais gohds peenahloht, jo tas effoht pa wiffu to grubto karralaku walsts naudas buhschana til gudri un saprat-tigi waldisch, fa labbak newarresjuschi wehletees, jo tahdà laikà schis ammat bis warren grubts un til retteem ween isdarrams. — Tas gan teefa, fa Dschonsonam schim brihscham mas gohda un preeta un ja tam ween mas gohda prahts firdi, tad tas pats arr wehlesees, tikt pee mihta meera.

No Mekfikas. Mekfikà leela darreschana irr isdarrita, keisera walsts apgahsta un gluschi isahrdita. Woi nu Mekfikaneeschi buhs laimigi, to wehl nemas nesinnam. To gan sinnam, fa wiinni sawam spijonam jeb keisera nodewejam Lopezam taifni malsajuschi, tà tas bij nopelnijis, prohti ar to, fa to apsohlitu spijona algu tam neismalsaja wis, bet ar faunu to atraidija un pehzal pasleppen to nolahwa. Suhdasa darbu tas strahdajis, Suhdasa algu dab-bujis. Sinnams, fa nabbags keisers Maksimilians noschelosjams par kahdu behdigu listeni un Mekfikaneescheem eenaidneeku deesgan, tadeht, fa tà darrijuschi. Bet Mekfikaneeschi atfauzahs, fa wiinni nemas pee ta ne-effoht wainigi, — Maksimilians pats kahdu listumu effoht islaidis un pehz ta darrijis ar wiinneem. Schis listums bijis tahds, fa katru eenaidneeku, fo sawango, kad tas ar karrà-eerohtscheem pretti turrah, bes scheloschanas buhs ar nahwi nosohdiht. Kad Maksimilians bijis gluschi sweschineeks, fas ar warru wiinnu semmè par waldneeku usmettees, wiinnus pohstijis, aplaupijis un kahwis, — fur tam nekahda teefa ne-effoht bijuse, tad tal scheem, tà tahs semmes ihsteem fainneekem, neweens newarroht aissleegt, tahdu warmahku sohdiht pehz wiinna pascha preeschshimes. Fas nu warr fazzih, fa wiinneem arr naw taifniba? — Pah, Maksimiliana noschanschana un pehdejahm deenahm dauds un daschadas sinnaas daudsinaja un fazzija arr, fa bedres jau bijuschas turpat gattawas, fur Maksimilians ar saweem generateem schauts; wiinni turwu pee tahm bedrehm nostahditi un kad noschauti tur eekrittusch, eekschà, kad tuhlin turpat aprakti. Bet taggad raksta, fa Maksimiliana libki effoht eesahjuschi un taggad pat aissuhtoh, us Werakruzi, no kurreenes Ghschreikeeschu karrakuggis Elisabeth to buhschoht pahriwest us Giropu. — Bil nu meera buhs

Mekkaneescheem pascheem farwâ starpâ, to laiks rahdih. Daudsina, ka Suarezu paschu buhs atkal iswehleht par presidentu us nahfameem gaddeem.

No Kursemmes. Pehrnaĵâ 1866tâ gaddâ irr Kursemmes 8 prahwesta aprinkôs, Luttera draudjes, pawiffam dsimmuschi 16,017 behrnini, no kurreem bija 8188 puiseni un 7829 meitenes, 458 nedsihwi un 617 ahrlaulibâ dsimmuschi. Mirruschi bij pawiffam 11,346 zilweki, no kurreem bija 5702 wihrischi un 5644 seeweefchi. 4014 pahri tappe salaulati. — Pehrnaĵâ gaddâ irr ahtrâ nahwê nomirruschi: Noslihtuschi irr 101 zilweki; noslahpuschi 8; nosittuschees krisdami 10; paschi few gallu padarrijuschees 18; no kohleem meschâ apfisti 13; nosalluschi 2; no sibbens trahpihts 1; nosauti 14; no trakla sunna fakohsts 1; no sirga spehreena nosisti 6; no ratteem krihtohht nosittuschees 5; no akmineem faspeesti 8; ugguni gallu dabbujuschi 7; no wehjenes spahrneem nosisti 5; fabrikôs nahwigi apskahdeti 4; semmi rohloht apbehrti 6; ar dakschahm noduhruschees 2 zilweki, ta ka pawiffam kohpâ pehrnaĵâ gaddâ par wiffu Kursemmi Luttera draudjes irr 211 zilweki ahtrâ nahwê farwu gallu atradduschi.

Wehl no Kursemmes. Waffaras swehtlôs (4tâ Juni) eewedda un eeswehtijâ zitfabrtigu Saun-Auzes mahzitaju A. Bielenstein par Dohbeles Wahzu mahzitaju, un winna weetâ Saun-Auzê irr par mahzitaju iswehlehts palihga-mahzitajs F. Schmidt. Zaur nahwi atfaukta Walles muischas mahzitaja A. W. Benthner weetâ (Bauskas aprink) irr Selgawas Wahzu mahzitaja dehts E. Neanders par mahzitaju aizinahs un Aispottes nel. mahzitaja J. G. Goldmann weetâ libsschimigais Tukkumes palihga mahzitajs J. Wieckberg. Tanni 23schâ Aprili nomirra Salkas mahzitajs Kahrlis Schön s tai wezzumâ no 60 gaddeem, pehz tam, kad tas 30 gaddus mahzitaja ammatâ strahdajis. Tai 2tra Mai to rappenês gulbinaja. Lai dusz salda meerâ! Leepajas gimnasijas floblâ, kur arri ihpascha flobla eetaisita, kur stubrmannus, kas fuggus wadda, mahza, bija 12tâ Aprili pahrlausischana, un 3 jauneki tiffa par stubrmanneem ar peenahlamahm finanschanahm atlaisti. Schi „stubrmannu-flobla“ kas til weenu dalku (schkireu) leelâ gimnasija istaisa, pastahw tiffai 6 gaddus un tanni mahza tas Angleschu wallodas floblas-lungs Emil Quaas (iffauz: Kwahs) un schôs feschôs gaddôs irr jaw 38 stubrmanni tur ismahzjuschees, no kurreem ta leelata dalka tohs us Wolgas uppi un Rappiflas jubru Kreerwu semmê drauzofchus fuggus, stubrmanna ammatôs, wadda. Ar 1mo Oktoberi atkal tai „stubrmannu-flobla“ jauni floblneeki tapschoht — ta Leepajas Wahzu awises usajina, usnemti.

No Leepajas puffes, tai 20tâ Julijâ. Sawada mums bija ta seema, sawada mums schi waf-fara. Pawaffara bija aulsta un leetaina un waf-

fara tahda patte. To siltu deenu bija fmasz; bet to leetainu dauds. *) Iststais siltums tiffai 7tâ Juni us ihfu laiku eestahja, pehz atmettahs atkal auffs un lai Julijâ gan jo pastahwigals siltums raddahs — tad tal leetus lihst wehl lihds scho baltu deenu un pehrkons arri paretti duzzina, bet — tad irr arri labbi fihws. Birmais pehrkons bija mums 9tâ Aprili un ohtrais fihwais tai 8tâ Juni, kas arri kruffu lihds atwedda, kas weetâs fshadi padarrija. Ap Embohstes gabbalu kruffa pee rudsu laukeem leelu fshadi padarrija un arri pehrkons 3 sirgus, kas laulâ kahdas muischas gannibâs, tai apgabbalt, gannijahs, nositta. Arri Plepju pagastâ faimneeka rijâ sibbens eespehra, ehka sinams nobegga. — Tanni 3schâ un 11tâ Julijâ atkal bija fihws pehrkons. Ap Aisputti tai 3schâ Julijâ atkal kruffa fshadi padarrijuschi un ehkâs sibbens eespehris. — Tanni 11tâ Juni bija atkal fihws pehrkons. Bekkineeki stahsta tai deenâ schur un tur pehrkona ugguni redsejuschi. Zaur to, ka allaschia leetus lihst, labbiba aug gan labbi. Rudsi stahw weeglâs, prohti smilties un grants semmês discheni labbi; bet leijâs un mahlu semmês sinams gan wahji; kweefchi irr wiffur labbi. — Meefchi jaw irr wahpâs un rahdahs, ka arri labbi buhs, jebfchu dachâs weetâs gan dselteni no leela mitruma mettotees. — Ausas, sirni, lehtschi un kartuppekli aug kohschi. — Aboltinsch un feena schogadd' Deewa swehtiba; bet lai Deews palihds ta leetaina laika deht, til iskalteht un ehna sawahft. Zau stahwam puffê Julijâ, bet — wehl feena maf ehna un rudsi salki ta salki. Schogadd tahs sebbas un aukstas pawaffaras deht gan wiss plaujams kahdas 2 jeb 3 neddetas wehlat nahls. Par wezzeem Jehla-beem nedohmahht nedohmasim jaunu maisi, nedj pri-fchus jaunus kartuppekus ehst, ta zitteem gaddeem radduschi. Dajchs palits bes maises. Deesinn, ta ar fehllas eelulschanu arri buhs. Dahrsa kohla augtu arri rahdahs maggums.

Leepajas ohstâ irr lihds 15tam Julijam 110 fuggi ar prezzehm eenahfuschi un 110 fuggi isgahjuschi.

—n—

*) Tais deenâs 17tâ un 18tâ Julijâ ta stipri leetus lija, ka up-pes pahrluhda un feens, kas upp'mallâs noplauts gulleja, tappe no uhdena aipnefte prohjam.

Wahzsemme un Franzija.

Zau wairak reisahm schinnis awises efnu peeminnejis, ta par ihfalu jeb ilgaku laiku starp Wahzsemmes, tas irr: starp Pruhfchu semmes un starp Franzijas laikam iszelsees affinains tarsch. So Franzijas keisers, no Pruhfscheem nepahrwarrehts, gan ne-atstahfees no sawa wezza ammata, Wahzsemmes eefschigâs darrischanâs eemaisitees un Pruhfchu semme atkal us preefschu no Franzijas ar labbu wairs nelifsees grohschôs turretees.

Napoleonam Rohmâ un Mekilâ lahga nau isde-wees, jo no abbahm weetahm Frantscheem bij ja-is-

eet ahrâ. Turkscht tee muddigi wirhini, tee Frantschi, ilgu laiku newahlt meeru turreht. Gan Napoleons tohs stingri walda, bet Frantschi ar to nau meerâ un Napoleona waldischanu wiffadâ wihsê smahde, tâ ka jabihstahs, ka drihs dumpis izjelsees Franzijâ, kas scheem lautineem irr eerasta un mihta leeta. Bet Napoleonam schi leeta nau mihta. Winsch turpretti us sawu keisara krehsu gribb apstipinatees. Tadeht keisars saweem mihteem appalschneekeem laikam — tâ falkoht — tahdu gahrdu kummosu mettihis preetschâ. Ar scho kummosu darbodamees, winneem wallas neatliks, Napoleona waldischanu apspreeft un smahdeht. Bits kummos us tam nebuhs derrigs, ka til ween karsch ar nahburgeem, kas nemeerigeem un igohda kahrigeem Frantscheem arri tahda patti mihta un aprasta leeta tâ dumpis. Us Prubscheem Frantschi jau senn skaudigi. Tad nu kahds karra-emeelis jamele un karsch irr gattaws.

Franzija rihkojabs us karru un karra-emeeli melledama, Prubschu waldischanai weenu gahmatu laidusi, kurrâ sawu wezzo eemaischanas darbu paftrahda.

Prohti Prubschu waldischana weenu Seemet-Schleswigas dalku Dahneem gribb atdoht, prohti to dalku, tur wairat rohdaht to Dahnu ne tâ to Wahzeeschu. Tas atdohdams semmes gabbals wehl nau ihsti nolikts. Ne Prubschi ne Dahni ihsti wehl nesinn, zil leels schis semmes gabbals buhs.

Par scho leetu Napoleons Prubschu waldischanai gahmatu laidis. Par to sinname gan jabrihnahs. Kas tad schi leeta Napoleonam kait? Un tomehr winsch isturrahs, itt tâ Prubscheem buhtu par wirskahnianu.

Bet kas nu buhs? Wai Prubschu waldischana, tas irr: Bismarck, Prubschu pirmats ministeris, Napoleonam kaus, schinni leetâ eemaisitees, itt tâ winsch Napoleonam to tahwa, tad Lufsemburgas deht tas strihdis bija? Tad Bismarck neween sawu nespehzi bu parahditu, bet schi tahda palauschana Prubscheem arri itt neso nelthdsetu. To tad Napoleons til ween weenu paschu pirktu dabhuhs, tad jau tuhliht wiffu rohku panems un wiffur sawus pirktus un sawu padohmu peeliks pee Wahzsemmes un pee Prubschu semmes darrischanahm, tâ ka tomehr beidscht Prubschi karram newarrehs isbehgt. Kam tad nu to issehirschanu wilzinaht?

Pehz Prabhgas meera derreschanas stary Prubscheem un Austreescheem Austrijai ween peenahlahs, par to gahdht un to pagehret, ka lai Prubschi weenu Seemet-Schleswigas dalku Dahneem atdohd. Wai ta nau weena ehrmiga leeta, ka Austrija kluffu zeesch, zerredama, ka Prubschi wiffu tâ klabhabs isdarrih, ko apnehmuschees isdarriht, bet Franzija sawu gudru mutti atdarra?

Tad nu pee drihsuma atfal tahds pats trohfnis izjelsees Giropa Seemet-Schleswigas deht, tâ nupat bija Lufsemburgas deht. Ja Bismarck Napoleona prahtu nepeepild, jeb winna eemaischanu atgrubsch, tad karsch klabt. Un tomehr newarram wis wehletees, ka lai Bismarck pasemmojabs Napoleona preetschâ. Napoleonam taf weenreis jamahzabs, ka winsch kehnihsch par saweem appalschneekeem ween, bet ne par zitteem kehniheem un par zittahm semmehm.

Kad nu Franzija Dahnu aistahw, tad Dahni gan laikam leelas leetas no Prubscheem pagehreh un lepni israhdises, us ko winni sawas dabbas pehz jau deesgan gattawi irr.

Behdigs notiffums.

(Statt. Nr. 31. Weigum.)

Wezakeem nelad nebij tas listens tâ pee firds kehrees, tâ schinni brihdi: winni raudaja ruhktas affaras, skattidamees Anninai palkat, kas tâ jau daudfreis mehdsa darriht, staigaja sawu eerastu zektu pah sawas wezabs mahjas druppeem, kas arr turpat netahku atraddahs, kur Annina taggad dsihwoja. Winna tur us uppes krafa appalsch kuplas leepas us beaka sehdeja un sawus agralus brihtinus apdohmadama, skumjas affaras raudaja, peeminedama, ka appalsch schi kupla kohla Pehteris bij winnu pirmu reis wiltus mihlestitâ tschuhstas gihmi aptampis. Un schis zeksch, ko Annina taggad staigaja, bij arri tas pehdigais schai affaru-eelija. Winna bij isfamiffeschana aismirfufe, ka zilwekeem pascheem nellahjabs no sewis to krusa bikeri atnemt, ko tas kungs irr uslizzis. Schai weeta pee ta kupla kohla, kurra pachna winna bij daschu preezigu stundianu wiltus mihlestitâ nokawejusi, arri nu krahdamas uppes wilnds atwehrah winnas kaps, jo te winna bij israudsijses to meera weetu, kur apluffinaht sawu affaru un waidu balfi. Kad wezaki newarreja Anninu mahja fagaibht, tad winnus pahreema bailigas dohmas; winni steidsahs eet winnu usmekleht, — bet tad jau bij wiss par wehlu. Mihta mahde atradda til uppes mallâ pukka wainadstnu, ko Annina no pasales schirdamees pinnuse un lakkatu, ko straume pee krumma purrinaja. Pehrkona spehreens nebuhtu kristigas mahtes firdi tâ istranzejis, tâ schis wilnds buhdams lakkats; jo winnai firds balfi jau te tuhlin usfauza: te nu irr wilnds apgulbinata tawa beidsama un dahrgala manta pasaulê. Dhtra deena laudihm til ar daud publehm laimejabs winnas lihki atrast, ko straume bij leelu gabblu us leiju atrahwufe. Tahs firds-sahpes nau aprastamas, ko wezaki jutta, stahwoht pee beidsama behrna lihka, jo nu winneem par til daud publehm un sahpehm zits nelas firmâ wezzumâ nebij atlizzis, ka affaras. Bet nu jo ahtri tas kungs schis apluffinaja, sauldants winnus palkat saweem mihteem kappâ. Nu dafs meesas semmes klehpi un dweh-

feles stahw Deewa fohda krehfla preefshâ. Af Kungs, effi tahm schehligs leelâ deenâ un pastarâ teefâ.

Pehteris apprezzejahs ar zittu baggatu fainneeka meitu un kauschu preefshâ israhbijahs, kâ jau paschas laimes krehpi sehdetu. Bet sawâ firdi Pehteris zeeta dands; wiinna firds balfs winnam allasch ussauza: Pehter, so effi darrijs! Kaut gan winsch to preefsh kauschu azzihm flehpa, tomehr katris man-nija, kahdas isbailes Pehtera firdi grausa, eedohmajohht to breefmigu deenu, kad buhs ar Anniau jastahw fohda krehfla preefshâ debbesis. Septini gaddi jau bij pagahjuschi, kamehr Anninas mahja lihds ar Pehtera mihlestibu ugguni bij pasudduse; fwehtdeenâs rihtâ faule jauki atspihdeja itt kâ jauku deenu fluddinadama un Pehteris feewu us lautu raddus fehrst pawaddijs, dohmigs fehdeja pee atwehrtâ lohga un flattijahs us esaru, kurrâ wehtra krahdamus wilnus schurp un turp mehtaja. Tê winsch mohzijahs ar gruhtham un bailigam dohmahm gandrihs lihds pufzdeenu, lihds pehrtona spehreens, so Pehters allasch trihzedams klausija, tahleene norihbeja. Pehters lohgu aistaisijis, apgullahs sawâ gultâ. Patam laiks apmahzahs un pehrtons ribbeja mallu mallâs; bet Pehteris no tam nelo nejutta gulledeams. Tê us reis riht breefmigs pehrtona spehreens, kas aisdedsina Pehtera mahju, leesmas lihds ar duhmeem ahtri gaisâ pazehlahs, us to laudis no mallu mallahm fastrehja pee glahbschannas; bet zilwefu glahbschannas wairs pee mahjas nehdsjeja, so ugguns to bij wiss pahr apflahjuse un Pehters gulleja paschâ leesmu widdi bes glahbschannas, — lihds kahds jauneklîs beidsamu drohschibu fanehmees, fkehja leesmâs eefshâ un Pehteri no gultas israhwis, mohzijahs zaur duhmeem un leesmahm zauri tift. Bet tiklihds gribbeja par fleegsni kahpt, atkal pehrtona spehreens norihb, us to jauneklîs lihds ar Pehteri patriht leesmâs bes atman-nas un kamehr kauschu glahbschanna winneem lihdsjeja, kamehr drusku ween arr wairs bij dsihwiba eefshâ. Tas jauneklîs, kas gahja Pehteri glahbt, to paschu deenu pabeidsa sawas mohkas, bet Pehteris fadsihwoja wehl diwas mohku pilnas deenas pasaulê un tad arri aismigga nahwê. Zaur Deewa schehlastibu un kauschu publehmi tikkai gan Pehtera dsihwojama mahja ugguni pasudda, bet pee tahs arri peederreja wiss-leelaka mantas datta.

Tahdu breefmigu gallu bij atraddis schis jauneku pahris, kas Anninas mahjâs zerreja laimes krehpi sehdeht. Tê jauneklî lai mahzahs, kas mahju prezze un feewu (wibru) dabdu lihds, ka manta ihfâ briedi pahrweschahs par affarahm un pelnu kohpu; bet kam irr mihlestiba firdi, tam irr ta wissdabrgata manta, ta staiga lihds preefshâ un behdâs zaur dsihwibu un arri wehl beidsiht pasaulê smittis lihds ar affarahm us mihwto sahrteem laisa. Bet mantas-

mihlestiba irr tikpat, kâ lagsdigalla: ta pastahw til feedu laika, un kad tee nobirst, tad zits nekâs pasaulê neatleek kâ affaras. Bet ihfâ mihlestiba, ta aplampj draugus pasaulê un Deewu debbesis, ta muhs pawadda preeziqi zaur dsihwibu pasaulê un arri wehl atspihdehs, Desum Kristum azzis us fohda krehflu debbesis.

S. Ehr.

Saimneeki mahzaites.

Kahdâ Franzijas pilssehtâ nahja weeschu-saimneeks ar fweeschu lungu strihdâ un sawâ karstumâ tam dewa plauku gar. auff. Kungs fuhdsjahs un teefa spreeda, lai fainneeks tam lungam 100 dahl-derus par wainas-atlihdofinaschanu maksajohht. Wehl nebij ne zil ilgs laiks pagahjis, kad atkal kahds lungs gastuhst eenahja un tur astonas deenas kâ kahds grabhs dsihwoja. Pehz astonahm deenahm winsch jautaja: „Saimneeka lungs, zil esmu Juns parradâ?“ Saimneeks usfitt grahmatu, fassaita naudu: „76 dahlderi!“ „Wiss labbi,“ lungs fakka, „dohdat man weenu plauku gar auff un peekekat wehl 24 dahlderus flah!“

Brtem.

Zif wezzas warr siwes palist.

Tas keisers Friedrich II., sinju wezzumu gribbedams isprohweht, likka lihdku nokert un to atkal ar riiki zaur deggonu kahdâ esarâ wakkâ palaiht, kurrâ winnu pehz 267 gaddeem atkal atradda. Af Deewa wisspehziba.

Brtem.

M i h k l a.

Kahds tahrs welkâhs us kahda muhra, kas 20 pehdas augsts irr. Deenâ tas welkâhs 5 pehdas us augschu un nakti 4 pehdas us semmi. Zif deenas tam wajaga, kamehr tas augschâ teel.

Andeles-sinnas.

Rihgâ, tai 3schâ August. Schinnis deenâs pee mums faufs un jauks laiks. Andele tomehr wehl naw nekahda; laudis ta pagahjuscha neaugliga laika deht, laitam gaida us leelu dahroftibu.

Linu maj ween peenahl un pirzeji maksaja par tahm daschadahm trofna sortehm 57 lihds 64 rub., par brattu 33½ lihds 52 rub., par birkawu. Pohlu un Kreewu kaneepes maksaja 38 lihds 40 rub. par birkawu.

Sihla andele. Puhrs fweeschu maksaja 4 rub. 25 lihds 50 kap., puhrs rudsu 3 rub. lihds 3 rub. 10 kap., puhrs meeschu 2 rub. 30 lihds 40 kap., puhrs auju 1 rub. 50 lihds 60 kap. Puhrs fweeschu miltu 5 rub. 50 kap., rudsu miltu 3 rub. 30 kap., meeschu putrainu — rub. — kap. Pohds fweesta 5 rub. 20 kap. Muzza fahs: factana 6 rub. 50 kap., balta rupja un arri smalka 6 rub. 25 kap. Silke s lasju muzza 13 rub. 50 kap., eglu muzza 13 rub. — Desinama malka: bebrju 4 rub. 60 kap., preechu 3 rub. 30 kap., allschu 3 rub. 40 lihds 50 kap.

Naubas irgus. Walts banka biketes 78¼ rub., Wils us-faktamas kihlu-grahmatas 97¼ rub., neufaktamas 86½ rub., Kurremmes usfaktamas kihlu-grahmatas 99 rub., 5 procentu usdeewu biketes no wirmas leeneschannas 113½ rub., no ohras leeneschannas 108½ rub. un Rihgas-Dinaburgas dselju-zella afzijas 107¼ rub.

Lihds 4ta August pee Rihgas amahjuschi 1274 fuggi un aischajuschi 1146 fuggi.

Abilwedams redaktehrs A. Leitan.

(Mahjas weefam peelikums pee № 32 no 7ta August 1867).

Da leela mahja, kas irr starp Ilges-zeemu un Balto muischu, kas nomirruscham Baluninam peederreja un pee ka peederr zittas muhra un kohka ehkas flabt, lihds ar 400 kwadrat-afsim dahrsa- un lauka-semmes, ta mahja tiks zettortdeenâ tai 17tâ August f. g. pulkst. 12 pußsdeenâ pee bahrinu-teefas wairaksohlitajam pahrdohtha. — Grunts-nauda un pilssehtas nodohschanas schai mahjai par gaddu irr jamaksa tikkai 10 rubli 37 kap. Da pirts turflabt, irr wisseem labbi pasihstama, ka tur labs uhdens un gaddeem ta labbu naudu eeneffuse; täpat arri tas zittureisejs dahrsa-trakteeris, kas arri turflabt peederr, warr labbu pelnu isdoht, jo agrak tam bij dands weesu, kas arri taggad tur netruhks, tapehz, ka Ballâ muischâ trakteera wairs naw, bet schis widduzis wisseem labbi patihkams un arri dands pilssehtneeki to labprabt apmekle.

Us scho mahju irr norakstihst 1000 rublu leels parradu kaptals, kas arri wehl prett drohschu galwoschannu us to mahju warr palikt ilgakt. Skaidrakas sunnas pahr to wissu isdohs adwofahts Röder, kas dsihwo Rihgâ pee Behtera basnizas.

Drillehts pee bilshu- un grammatu-drillehtaja Ernst Platez, pee Behtera basnizas.